

14 Νοεμβρίου 2014

Μάχη για τη βουλγάρικη καλύβα

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Σ' αυτό το σημείο κάνει την εμφάνισή του κι ο Χαλίλμπεης, φίλος του Άγρα, που τους ενώνει το κοινό τους μίσος εναντίον των Βουλγάρων. Στο μεταξύ, ο Τυλιγάδης φέρνει τον Αποστόλη στο Ζερβοχώρι. Αυτός, παριστάνοντας τον Βούλγαρο, συζητάει με τις γυναίκες του χωριού· μαθαίνει έτσι πως έρχονται βουλγαρικές ενισχύσεις κομιτατζήδων, που σκοπό έχουν να βρουν τον καπετάν Άγρα. Όταν το μαθαίνει αυτό ο αρχηγός, αποφασίζει να επιτεθεί πρώτος.

Ξημέρωσε η 14η Νοεμβρίου.

Πρώτος στο πόδι, ζωηρός, ευδιάθετος, ήταν ο Άγρας. Τον είχε αφήσει η θέρμη και, περιφρονώντας την αρρώστια, ετοίμαζε την επίθεση.

Σε μια μεγάλη πλάβα, μ' ένα πλατσί στο χέρι, αμίλητος από περηφάνια και συγκίνηση, περίμενε ο Αποστόλης τον Αρχηγό.

Ο γερο-Πασκάλ δεν είχε επιστρέψει. Οι χωρικοί δεν γνώριζαν τα νεοανοιγμένα μονοπάτια. Μόνος οδηγός είχε μείνει αυτός. Και ο Αρχηγός του έκαμνε την τιμή να τον πάρει στη δική του πλάβα, πρώτον, εμπρός- εμπρός. Θα πρόσβαλλε πρώτος αυτός την καλύβα Ζερβοχώρι, που ήταν η κεντρική μεγαλύτερη βουλγαρική καλύβα.

Δεκαοχτώ ήταν όλοι οι άντρες, ένας κι ένας όμως, τσολιάδες και Στενημαχίτες, που είχαν έλθει στη Μακεδονία με απόφαση να χτυπήσουν τους Βουλγάρους, παλικάρια αφοσιωμένα ως τον θάνατο στον Αρχηγό τους. Κι επτά ήταν μόνο οι πλάβες.

- Τολμηρή επιχείρηση, χωρίς καν ελπίδα να μας φθάσει βοήθεια, είπε ζωηρά ο καπετάν Τυλιγάδης, ζώνοντας τη φυσιγγιοθήκη του και τοποθετώντας αράδα χεροβομβίδες στο βάθος του μονόξυλου του. Μα τότε μέτρησε ο Αρχηγός τον κίνδυνο;

Ο Αντώνης πήδηξε στην πρώτη πλάβα πλάι στον Αποστόλη.

Βαστούσε ένα μάνλιχερ και είχε δυο πιστόλια περασμένα στη ζώνη του.

- Αμέ; Δεν ήρθαμε δω να ζήσομε! είπε χαρούμενα. Δεν το 'πε του Στέλιου σαν τον πήρε στο σώμα ο Αρχηγός; «Εμείς» είπε, «λογαριάζομε πως θα πεθάνομε σήμερα». Και σήμερα αλήθεια μπορεί ν' αληθέψει ο λόγος του...

- Δε βαριέσαι! είπε από την διπλανή πλάβα ο Χρήστος ο Κρητικός. Αν είναι τση τύχης μας, θ' αποθάνομε. Αν δεν είναι τση τύχης μας, βόλι δε μας πιάνει...

Οι άντρες κατάφθαναν οπλισμένοι, μοιράζονταν στις πλάβες, από δυο στις πιο μικρές, από τρεις στις μεγαλύτερες.

Ο Άγρας έδινε τις τελευταίες οδηγίες στους στρατολογημένους χωρικούς, μαθημένους πια στο τουφέκι, που θα φύλαγαν και θα υπεράσπιζαν την Κούγκα, αν γίνονταν επίθεση από κανένα βουλγάρικο σώμα. Τελευταίος πήδηξε στην πλάβα του.

- Και αν φανεί ο καπετάν Γκόνος ή ο καπετάν Κάλας, στείλτε μάς τους... πρόσταξε.

Οι πλάβες ξεκίνησαν με απόσταση τρία μέτρα μεταξύ τους. Πρώτη πήγαινε του Άγρα με τον Αντώνη, και οδηγό τον Αποστόλη. Μιλιά δεν ακούουνταν. Σιωπηλά δούλευαν τα πλατσια στο νερό, προσέχοντας μην πιτσιλίσουν, μη σκοντάψουν σε τίποτα σκληρό, μη σηκώσουν κανένα νεροπούλι, που ο κρότος ή το πέταγμα θα τους πρόδιδε. Πλησίασαν τις καλύβες και μπήκαν στα καλάμια.

Εμπρός, ανακούρκουδα στην πλώρη, σιγά, μαλακά, χώριζε ο Αποστόλης τα ξερά καλάμια, προσέχοντας μην τα τσακίσει, και αργά, σιωπηλά προχωρούσε η πλάβα. Καθιστός, στη μέση του μονόξυλου, με γνεψίματα, οδηγούσε ο Άγρας τις πλάβες που τον ακολουθούσαν. Αμέσως πίσω του ήταν ο καπετάν Τυλιγάδης με άλλους

Σώμα Ελλήνων αγωνιστών σε πάτωμα της λίμνης των Γιαννιτών

Με μια πλατιά κίνηση του χεριού,

του έγνεψε ο Άγρας να στρίψει από το πλάγι, να χτυπήσει την καλύβα από το πίσω μέρος. Αμέσως χωρίστηκε ο Τυλιγάδης, και με άλλες τρεις πλάβες χώθηκε στα καλάμια, για να κυκλώσει την κεντρική καλύβα, ενώ με τις τρεις τελευταίες προχώρησε ο Άγρας προς την είσοδό της. Ήταν πια τόσο κοντά, που ακούονταν οι κουβέντες των Βουλγάρων, και οι Έλληνες έβλεπαν τον καπνό του τσιγάρου που ανέβαινε ίσια στην ήρεμη ατμόσφαιρα. Ο Άγρας έσκυψε στο αυτί του Αποστόλη.

- Τι λεν; ρώτησε.

- Μελετούν την αυριανή επίθεση στην καλύβα Κούγκα, αποκρίθηκε επίσης

χαμηλόφωνα ο οδηγός.

Με το κεφάλι έκανε ο Άγρας «καλά», και κοίταξε κατά την πίσω μεριά της καλύβας. Ο Τυλιγάδης δε φαίνονταν πια. Οι πλάβες είχαν χαθεί μες στα καλάμια. Ο Αποστόλης, μ' ένα νόημα του Αρχηγού στάθηκε. Περίμεναν, κρατώντας την ανάσα τους.

Έξαφνα, μια ομοβροντία από πίσω από το πάτωμα τράνταξε την ατμόσφαιρα. Την ίδια στιγμή, άλλη ομοβροντία της αποκρίθηκε από τις πλάβες του Άγρα. Και η κεντρική βουλγάρικη καλύβα γέμισε κρότους, σύγχυση, τρομάρα, φωνές.

- Ολελέ μάικου! ολόλυζαν οι Βούλγαροι.

- Εμπρός! Εμπρός! Πυρ ταχύ! Τις χεροβομβίδες, Τυλιγάδη! απαντούσε φωναχτά ο Άγρας.

Με όλη του τη δύναμη έσπρωχνε τώρα την πλάβα του μπροστά ο Αποστόλης, μπήγοντας το πλατσί του στον πάτο. Μα ήταν ρηχά τα νερά, πυκνές οι πλατόφυλλες λαπατιές, το μονόξυλο σκάλωνε σε κάθε βήμα.

- Εμπρός! Εμπρός! φώναζε ο Άγρας. Τυλιγάδη! Τις χεροβομβίδες ρίξε...

Τρομαγμένοι, σαστισμένοι έριχναν και οι Βούλγαροι. Από τα δύο μέρη ξεκούφαινε το τουφεκίδι. Μα οι Έλληνες σημάδευαν, ενώ οι Βούλγαροι, ξαφνιασμένοι, γύρευαν να σκεπαστούν πίσω από το πρόχωμά τους, τραβούσαν στον βρόντο, σχεδόν χωρίς να βλέπουν.

Σπιθαμή σπιθαμή, κοπιαστικά προχωρούσαν οι πλάβες του Άγρα μες στην πυκνή φυτεία, και θυμωμένη υψώνονταν ολοένα η φωνή του.

- Τις μπόμπες, βρε! Ρίξτε τις! Τι περιμένετε; Η φωνή του Τυλιγάδη ακούστηκε ήρεμη, μες στο ξεκουφαντικό τουφεκίδι:

- Τις ρίξαμε, δεν έσκασαν...

Πήδηξε ο Άγρας στ' άβαθα νερά και τον ακολούθησαν τα παλικάρια του, μαζί και ο Αποστόλης, και ρίχθηκαν στην είσοδο της καλύβας. Το μέρος εκείνο ήταν βούρκος πηχτός και γλιστερός, γεμάτος φυτά που μπερδεύονταν στα πόδια. Μα τίποτα δε σταματούσε τον Άγρα. Πρώτος αυτός προχωρούσε, παλεύοντας με τα εμπόδια του βάλτου, άδειαζε αδιάκοπα το τουφέκι του, εγκαρδίωνε τους άντρες του.

- Εμπρός! Εμπρός, παιδιά! φώναζε. Μας χρειάζεται καλύτερη καλύβα, για να κοιμηθούμε απόψε. Πάρετέ τους την...

Και ο Τυλιγάδης φαίνονταν τώρα, όλος αίματα γεμάτος, μα αδάμαστος, στο πίσω μέρος της καλύβας, με τους άντρες του, που τουφεκούσαν από μέσα από τις πλάβες. Τόσο κοντά είχαν φθάσει, που ο Χρήστος ο Κρητικός προκαλούσε τους Βουλγάρους φωναχτά:

- Τέτοιες γυναίκες λαγόκαρδες! Ίντα κρύβεστε πίσω απ' τα ταμπούρια σας; Προβάλετε να μετρηθούμε, αν είστε άντρες!

Οι Βούλγαροι, αναγνωρίζοντας την κρητική του προφορά, του αποκρίνονταν:

- Ζωντανό θα σε στείλωμε στο Ζερβοχώρι, να σε γδάρουν οι γυναίκες!

... κοπελιές
... ομβίδα.

Ο καπετάν Άγρας με συντρόφους του σε πλάβα

Μα δεν

έσκασε και αυτή. Οι Βούλγαροι, πολλοί και καλά οπλισμένοι, βλέποντας τις χεροβομβίδες να κυλούν σαν τόπια, χωρίς να παίρνουν φωτιά, ανασυντάχτηκαν, έπιασαν θέσεις, έριχναν αδιάκοπα. Και, συνάμα, από τις πλαγινές καλύβες πύκνωσε το τουφέκι. Από το Γκολοσέλο, ένα τέταρτο απόσταση, είχαν προφθάσει, τους είχαν έλθει επικουρίες. Χάλαζα έπεφταν τώρα οι σφαίρες από τα σκεπά. Οι άντρες του Άγρα ήταν μες στο νερό, εκτεθειμένοι, ξέσκεποι. Ένας ένας έπεφτε. Η πάλη

ήταν άνιση όσο και άγρια.

Μια σφαίρα πήρε το ένα χέρι του Άγρα. Άλλη του τρύπησε τον δεξή του ώμο. Με μια ματιά μέτρησε ο Αρχηγός τα παλικάρια του. Του έμεναν οι μισοί. Η επιχείρηση είχε αποτύχει. Διέταξε υποχώρηση.

- Τους νεκρούς, παιδιά! Τίποτα μην τους αφήσομε! φώναξε.

Και αψηφώντας τις πληγές του, κάτω από χαλάζι σφαίρες, μαζεύει τους σκοτωμένους, και με τους άντρες του σηκώνει στα χέρια και βγάζει μια πλάβα που είχε βουλιάξει, τους πλαγιάζει μέσα, και, τελευταίος αυτός, ακολουθεί γερούς, πληγωμένους και νεκρούς, στραμμένος προς τη βουλγάρικη καλύβα, τ' όπλο στο γερό του χέρι, αποφασισμένος ν' αντισταθεί ως το θάνατο. Μα πτοημένοι οι Βούλγαροι κρύφθηκαν. Πολλοί είχαν πέσει. Και τόσο είχαν τρομάξει, τόσο είχαν σαστίσει με την τόλμη του εχθρού τους, που δεν τον καταδίωξαν.

Σαν έφθασαν στην Κούγκα, οι Έλληνες μετρήθηκαν. Από τους δεκαοχτώ άντρες του Άγρα, εννιά μόνο του έμεναν. Η μέρα εκείνη άφησε βαθιά εντύπωση στους πολεμιστές της Κούγκας. Εννιά είχαν πέσει, οι μισοί σκοτωμένοι κι οι άλλοι βαριά πληγωμένοι. Ο ίδιος ο Άγρας είχε τον δεξή ώμο τρυπημένο πέρα πέρα, και από το αριστερό του χέρι μια σφαίρα του είχε κόψει ένα δάχτυλο. Αδάμαστος όμως, αρνήθηκε να πάει να νοσηλευθεί στις Κάτω Καλύβες. Όλη μέρα έμεινε με τους άντρες του, τους μιλούσε, τους παρηγορούσε, τους εγκαρδίωνε.

Η αποτυχία τους είχε κλονίσει. Οι χεροβομβίδες δεν είχαν σκάσει. Το υλικό που τους έστειλαν ήταν, λέει, βλαμμένο. Και σε άλλα μέρη, σε άλλους καπεταναίους, το «γκουβέρνο» τους παραμελούσε, τους είπει. Τι να περιμένουν λοιπόν; Από πού

Ο μακεδονομάχος Σίμος Ιωαννίδης
με όπλο μάνλιχερ

- Κι εννιά άντρες δεν αρκούμε να

βαστάξομε καλύβα οχυρωμένη σαν την Κούγκα μας; διέκοψε ορμητικά ο Άγρας. Ποιος αμφιβάλλει; Να σηκώσει το χέρι όποιος δειλιάσει και να φύγει ευθύς για τις Κάτω Καλύβες, όπου θα βρει ασφάλεια. Ο καπετάν Τυλιγάδης κι εγώ αρκούμε να βαστάξομε την Κούγκα.

- Κι εγώ! φώναξε ο Αποστόλης, που με δεμένο κεφάλι και το μάνλιχερ στο χέρι πετάχτηκε και στάθηκε κοντά στον Τυλιγάδη.

- Κι εγώ! αναφώνησε ο Μιχάλης.

- Κι εγώ!

- Κι εγώ!

- Κι εγώ!

- Κι εγώ!

Εύζωνοι από την παλιά Ελλάδα, Κρητικοί, Στενημαχίτες παλικάρια, ντόπιοι που είχαν ασκηθεί στο τουφέκι, όλοι, σαν ένας άντρας, πετάχτηκαν ηλεκτρισμένοι, μαζεύτηκαν γύρω στον Αρχηγό τους.

- Μαζί σου, καπετάνιε! Όλοι θα μείνομε.

Τους χαμογέλασε ο Άγρας και είχε πολλή τρυφερότητα το χαμόγελό του.

- Το ήξερα, παιδιά μου, πως κανένας σας δε θα φύγει, είπε με αγάπη. Όλα αυτά που λέγατε ήταν θυμός, που δεν πετύχαμε και δεν πήραμε τη μεγάλη καλύβα τους. Ε, τι να γίνει; Δε σκάσανε οι μπόμπες! Την ερχόμενη φορά θα μας στείλει καλύτερες ο Δεσπότης. Και ωστόσο, να ετοιμάσομε την άμυνα για αύριο. Οι πιο γεροί να βγουν καραούλια, να πιάσουν τα μονοπάτια...

Άκουσε την αφήγηση της ιστορίας

%Baltos_6_kalyba%

*Η φωτογραφία του Μακεδονομάχου Ιωαννίδη είναι από το βιβλίο των Αν. Λιάσκου και Βασ. Νικόλτσιου «**Τα όπλα του Μακεδονικού Αγώνα**» - Θεσσαλονίκη 2008*